

Landsting och regioner
Ekonomidirektörer Lt
Budgetdirektörer Lt
Redovisningsdirektörer Lt
Finansdirektörer Lt
Landstingsekonomer

Planeringsförutsättningar för åren 2013–2017

I detta EkonomiNytt presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Löne- och prispförändring för landsting
- Statsbidrag för kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Den nya skatteunderlagsprognosen visar svagare skatteunderlagstillväxt år 2013, starkare år 2014 men mindre åren därefter än den prognos som publicerades i december. Nivån är lägre än i december från och med år 2015.

Konjunkturen vänder upp

Efter en svag sommar och en svag höst blev det bättre fart i den svenska ekonomin under slutet av fjolåret. Utvecklingen väntas bli fortsatt stark i år. För helåret 2014 beräknas svensk BNP öka med 2,6 procent att jämföra med 0,9 procent i fjol. Det är i stort sett samma bedömning som vi gjorde i december.

Vår bedömning är att framförallt exporten och investeringarna utvecklas betydligt bättre i år. En ökad tillväxt i vår omvärld innebär att den svenska exporten börjar växa igen. Även näringslivets investeringar vänder upp. Betydande ökning förutses ske också i kommunsektorns investeringar. Ett omslag från vikande till ökade lagerinvesteringar i industrin och handeln bidrar också till att förstärka efterfrågan.

Sänkta skatter, låg inflation, låga räntor och växande sysselsättning medverkar till att hushållens reala inkomster stiger i relativt snabb takt. Hushållens sparande har under två års tid legat på en mycket hög nivå. Vi förutser att hushållens konsumtionsutgifter framöver växer i snabbare takt och att nivån på sparat efterhand reduceras. Det ger ytterligare draghjälp till tillväxten i den svenska ekonomin.

Sysselsättningen fortsätter öka i år vilket bidrar till att läget på den svenska arbetsmarknaden gradvis förbättras. Nedgången i arbetslösheten blir dock på ett års sikt begränsad. Det fortsatt svaga arbetsmarknadsläget håller tillbaka pris- och löneutvecklingen. Löneökningarna fortsätter att understiga 3 procent och

inflationen mätt som KPIX (dvs KPI exklusive hushållens räntekostnader) håller sig runt 1 procent.

Den låga inflationen begränsar skatteunderlagets tillväxt. I reala termer, dvs. efter avdrag för pris- och löneökningar, är däremot skatteunderlagets tillväxt fortsatt stark. I år begränsas tillväxten till 1,3 procent till följd av sänkta pensioner, men det är ändå en bra bit över den trendmässiga tillväxten på 0,9 procent.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin
Procentuell förändring om inte annat anges

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
BNP*	2,9	1,3	0,9	2,6	3,6	3,5	2,8
Sysselsättning, timmar*	2,0	0,7	0,4	0,8	1,4	1,5	0,8
Arbetslöshet, nivå	7,8	8,0	8,0	7,7	7,3	6,8	6,6
Timlön, nationalräkenskaperna	3,2	2,8	2,3	2,8	3,1	3,4	3,7
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,5	3,0	2,5	2,8	3,1	3,4	3,7
Konsumentpris, KPIX	1,1	1,1	0,5	1,0	1,6	1,8	1,9
Konsumentpris, KPI	3,0	0,9	-0,1	0,7	2,4	2,9	2,9
Realt skatteunderlag**	2,6	1,9	1,7	1,3	1,9	2,3	1,7

*Kalenderkorrigerad utveckling.

**Korrigerat för regeländringar.

Åren 2015–2017 växer skatteunderlaget med omkring 2 procent per år i reala termer. Den starka tillväxten är ett resultat av återhämtningen på arbetsmarknaden. Sammantaget växer antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin med närmare 4 procent mellan 2014 och 2017. Tillväxten i svensk ekonomi kan till stor del återföras på inhemsk efterfrågan – såväl konsumtionen som investeringarna växer snabbt. En viss återhämtning sker också internationellt, men tillväxten på viktiga svenska exportmarknader som t.ex. euroområdet bedöms även fortsättningsvis bli betydligt svagare än tillväxten i Sverige.

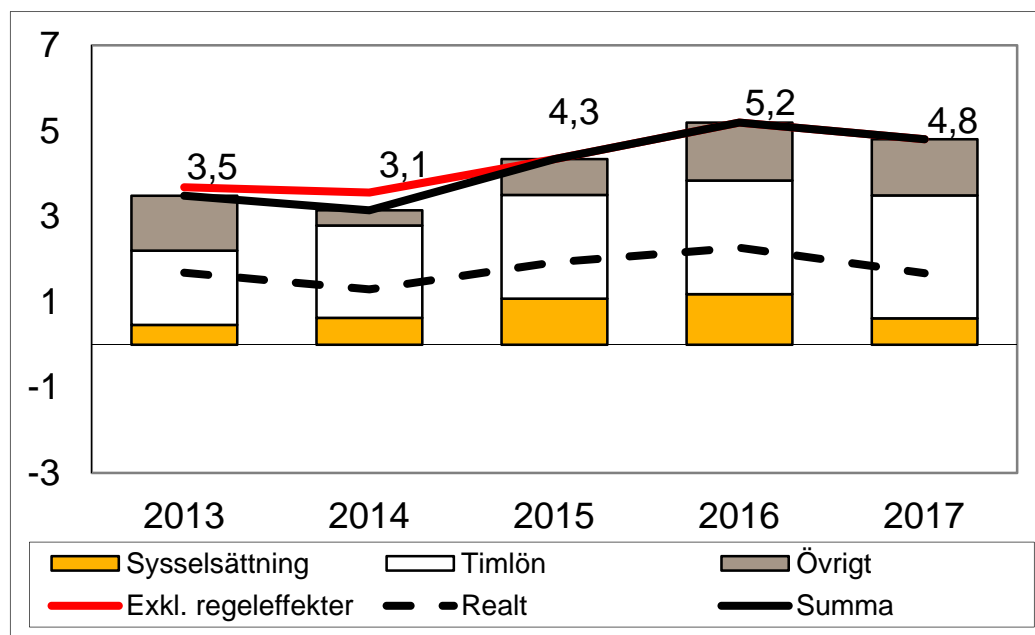
Den fortsatta lågkonjunkturen innebär att priser och löner utvecklas långsammare än normalt. Men i takt med att resursutnyttjandet stiger ökar också pris- och löneökningstakten. I år och nästa år ökar timlönerna med 2½ respektive 2,8 procent för att sedan öka med 3,7 procent år 2017 – ett år då den svenska ekonomin återfått konjunkturrell balans. Den underliggande inflationen (KPIX) stiger samtidigt från 0,5 till 1,9 procent.

Stark skatteunderlagstillväxt framöver

Prognosen baseras på den samhällsekonomiska bild som presenteras kortfattat här ovan och mer utförligt i MakroNytt nr 1/2014.

Förra året växte skatteunderlaget lite långsammare än den historiska trenden. I år prognostiserar vi ungefär lika stor ökning av arbetade timmar och lite större lönehöjningar, vilket betyder att lönesummans bidrag till skatteunderlaget tilltar. Men ändå avtar skatteunderlagstillväxten något (diagram BL1), främst till följd av att den automatiska balanseringen av allmänna pensioner bidrar till att pensionen sänks för många pensionärer. Dessutom väntas utvecklingen på arbetsmarknaden medföra att inkomster av arbetslöshetsersättningar endast ökar marginellt.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter
Procent respektive procentenheter

För 2015 och 2016 förutspår vi att den konjunkturella återhämtningen leder till större sysselsättningsökning än i år och minskad arbetslöshet. Det stramare arbetsmarknadsläget leder till att även löneökningstakten blir lite högre. Dessa år stiger också inkomstindex snabbare samtidigt som den automatiska balanseringen av pensionerna ger extra pensionshöjningar. Den sammantagna effekten är rejäla ökningsår av skatteunderlaget. År 2017 växer skatteunderlaget inte fullt så starkt som året närmast innan. Det är främst en effekt av att arbetsmarknaden beräknas vara i balans, vilket innebär svagare sysselsättningsutveckling.

I reala termer (underliggande ökning av skatteunderlaget rensat för pris- och löneökningar i sektorns kostnader) växer skatteunderlaget mer än genomsnittet för förra konjunkturcykeln alla år under perioden.

Nedrevidering av 2013, upprevidering av 2014 och sedan ned igen

Den aktuella prognosen visar svagare skatteunderlagstillväxt år 2013, starkare år 2014 men mindre åren därefter än den prognos som publicerades i december (tabell 2). Nedrevideringen år 2013 beror på oväntat svag utveckling av lönesumman i december. Upprevideringen 2014 förklaras av att arbetade timmar nu beräknas öka mer än vi prognostiserade i december. Att utvecklingen 2015–2017 reviderats ner förklaras i huvudsak av att timlönerna nu beräknas stiga långsammare.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser
Procentuell förändring

	2013	2014	2015	2016	2017	2013–2017
SKL, feb 2014	3,5	3,1	4,3	5,2	4,8	22,8
SKL, dec 2013	3,6	2,9	4,6	5,5	5,0	23,5
ESV, dec 2013	3,6	3,2	4,0	4,7	4,5	21,8
Reg, sep 2013	3,9	2,7	4,4	5,2	5,1	23,2

Vid regeringssammanträdet den 19 augusti fastställdes regeringens septemberprognos för 2013 och 2014 som uppräkningsfaktorer för utbetalning av preliminär skatt.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Skillnaden mellan SKL:s och Ekonomistyrningsverkets (ESV) prognos (tabell 2) beror på flera faktorer. I ESV:s prognos leder återhämtningen på arbetsmarknaden till störst ökning av arbetade timmar i år, medan SKL-prognosen förutsätter att detta inträffar 2015 och 2016. Dessutom ser SKL större tillväxt av pensionsinkomster och arbetslöshetsunderstöd hela perioden samt högre lönehöjningar 2015 och 2016.

Att regeringen i höstens budgetproposition förutsåg större skatteunderlagstillväxt år 2013 än enligt SKL:s prognos förklaras främst av att regeringen trodde lönehöjningarna skulle bli högre. En annan skillnad mellan prognoserna är att sysselsättningsökningen i konjunkturåterhämtningen startar senare i regeringens prognos än i SKL:s. Det leder till att SKL räknar med större ökning av arbetade timmar än regeringen 2014 medan det omvända gäller för 2017.

Slutavräkning 2013–2014

Slutavräkning 2013

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde i Budgetpropositionen för år 2013 uppräkningsfaktorerna för 2012 och 2013 till 4,1 procent för båda åren. Slutligt utfall för 2012 blev 4,0 och vår prognos i december 2013 visade på en ökning av skatteunderlaget med 3,6 procent för 2013. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2013 till –117 kronor per invånare den 1.11.2012.

SKL:s reviderade prognos enligt detta EkonomiNytt visar en ökning av skatteunderlaget med 3,5 procent för 2013. Med denna lägre uppräkning uppgår prognosen för avräkning 2013 till –138 kronor, vilket medför en korrigering på –21 kronor per invånare 1.11.2012 jämfört med bokslut 2013.

Slutavräkning 2014

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2013 och 2014 uppgår till 3,9 procent respektive 2,7 procent, enligt Budgetpropositionen för år 2014. Förbundets februariprognos innebär nästan samma uppräkning för de två åren sammanlagt. Detta innebär att vår prognos på slutavräkningen 2014 endast blir 10 kr per

invånare den 1.11.2013. Jämfört med vår prognos i december (EkonomiNytt 17:13) är det dock en förbättring med 22 kronor per invånare.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får från och med år 2013 medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår prognos beräknas detta vara fallet 2013 och 2014. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.¹

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling
Förändring i procent per år

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Snitt 10 år	3,8	3,8	3,9	3,9	4,0	4,0
Årlig	4,0	3,7	3,6	4,3	5,2	4,8
Differens	0,2	-0,1	-0,3	0,4	1,2	0,8

Löne- och prisförändring för landsting

Dessa beräkningar bygger på den bild av samhällsekonomin som presenteras ovan. Vi räknar med samma löneutveckling i landstingen som för hela arbetsmarknaden. Revideringarna jämfört med vår förra prognos (EkonomiNytt 17/13) är mycket små.

Vi räknar med fallande läkemedelspriser under hela perioden. Vi antar att den överenskommelse som staten har tecknat med Läkemedelsindustriföreningen (LIF), om en sänkning av priserna på förmånsläkemedel godkända 1998 eller tidigare, kommer att realiseras. Notera att vi här endast räknar med rena prisförändringar på befintligt sortiment inklusive generika. Här ingår alltså effekterna av statens överenskommelse med LIF, patentutgångar etc. Den eventuella merkostnaden för nya läkemedel ingår inte i våra prismätningar. Att nya läkemedel ofta kostar mer antas spegla en förbättrad kvalitet och betraktas alltså inte som en prisförändring.

Prisökningarna tar fart i takt med återhämtningen i samhällsekonomin. År 2017 är prisökningarna upp i cirka 3 procent.

¹ Se *RUR i praktiken*, SKL 2013, www.skl.se. Klicka på Ämnen, Ekonomi, God ekonomisk hushållning.

Tabell 4. Prognos för LPIK
Årlig procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017
LPIK inkl. läkemedel	2,0	1,7	2,6	2,7
– Timlön	2,6	2,9	3,2	3,6
– Socialavgifter	4,2	0,5	4,1	3,6
– Läkemedel	-2,2	-1,1	-1,0	-0,8
– Förbrukning	1,5	2,0	2,2	2,3
LPIK exkl. läkemedel	2,6	2,1	3,1	3,2

Notera att vi här publicerar både prisindex med kvalitetsjusterade löner för landsting (LPIK) som används i SKL:s egna beräkningar och analyser och LPI. Det är endast sättet att beräkna löneförändringarna som skiljer de båda prisindexen åt. I LPIK ska varken förskjutningar i yrkessammansättning eller ålderssammansättning påverka lönepriset.

Tabell 5. Prognos för Landstingsprisindex, LPI
Årlig procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017
Landstingsprisindex inkl. läkemedel	2,1	1,8	2,7	2,9
– Timlön	2,8	3,1	3,4	3,8
– Socialavgifter	4,4	0,7	4,3	3,8
Landstingsprisindex exkl. läkemedel	2,8	2,2	3,3	3,4

Statsbidrag för en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess

Överenskommelsen mellan regeringen och förbundet (se www.skl.se/ sjukskrivningar samt EkonomiNytt 04/13) innehåller en rörlig och en villkorad del. Den rörliga delen uppgår till 230,8 miljoner kronor och fördelas efter hur antalet sjukpenningdagar i sjukfall upp till 2,5 år samt antalet nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar utvecklas. Den villkorade delen är uppdelad på fem villkor och utgår till de landsting som uppfyller villkoren i enlighet med deras andelar av befolkningen i riket den 1 november 2012. Dessutom utgår ersättning på maximalt 250 miljoner för fördjupade medicinska utredningar enligt fastställda priser. Om inte hela detta belopp går åt till sådan ersättning överförs överskjutande belopp till den rörliga delen. Villkoren handlar om:

1. En jämställd sjukskrivningsprocess (50 miljoner kronor)
2. Kompetenssatsning i försäkringsmedicin (150 miljoner kronor)
3. Tidig samverkan i sjukskrivningsprocessen (50 miljoner kronor)
4. Kvaliteten på läkarintygen (100 miljoner kronor)
5. a) Utökat elektroniskt informationsutbyte (25 miljoner kronor) och
b) Snabbhetspremie för 5.a. (25 miljoner kronor)

Utfallet för samtliga delar utom villkor 4 är nu klara. Beloppen för villkor 1, 2, 3 och 5 betalades ut den 31 januari. Ersättning för fördjupade medicinska utredningar betalas ut tillsammans med den rörliga delen av bidraget den 14 februari.

Hur stora bidrag som kommer att utgå för villkor 4 beräknas inte bli klart förrän i april och ska betalas ut senast i april.

Samtliga landsting uppfyllde villkor 1–3. Alla landsting utom Gotland uppfyllde villkor 5a. Jönköping, Kronoberg, Kalmar och Skåne uppfyllde dessutom villkor 5b.

Det betyder att totalt 761 miljoner kronor betalas ut till landstingen i januari–februari, se Tabellbilaga statsbidrag. Ytterligare 100 miljoner kommer att betalas ut i april. Därutöver har 64,2 miljoner betalats ut till Försäkringskassan, SKL och Socialstyrelsen för nationellt utvecklingsarbete inom ramen för villkor 5a. Senast den 31 mars ska upp till 50 miljoner kronor av den så kallade sjukskrivningsmiljarden betalas ut till en försöksverksamhet med aktivitetsförmågeutredningar, gällande de åtta landsting som deltar i försöket. Eventuellt överskjutande belopp för detta ändamål kommer att betalas ut till landstingen enligt samma princip som den rörliga delen. Slutligen är 5 miljoner är avsatta för utvärdering

I övrigt gäller följande förutsättningar

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag Lt 2014–2018” på vår webbplats via nedanstående länk:

www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx

Genom att i Excel-filen skriva in den egna läns-koden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sitt landsting.

I prognosunderlaget redovisas beräkningar per landsting av skatter och statsbidrag för åren 2014–2018. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via rubriken Ämnen, Ekonomi, Budget och planering, Statsbidrag, eller via nedanstående länk:

http://www.skl.se/vi_arbetar_med/ekonomi/budget_och_planering/specificering_vissa_statsbidrag

Kurs i utjämningsystemet och modellen ”Skatter & Bidrag”

Seminarier vänder sig i första hand till ekonomer, budget- och ekonomichefer i landstingen som är nyfikna på utjämningsystemet eller är användare av modellen Skatter & bidrag.

Förmiddagen ägnas åt en genomgång av utjämningsystemets grunder, förändringar i utjämningsystemet 2014 plus andra aktuella frågor med koppling till systemet.

Eftermiddagen vigs åt modellen Skatter & bidrag, med genomgång av modellen, praktiska övningar och möjlighet till att arbeta med egna frågor med stöd/handledning.

OBS! Alla deltagare i eftermiddagspasset måste ta med en egen dator.

För de som är vana användare av modellen men som vill ha en uppfräschning av sina kunskaper i utjämningsystemet är det möjligt att delta endast under förmiddagen.

Plats	Torget i förbundshuset, Hornsgatan 20, Stockholm
Datum	26 mars 2014
Tid	9.30–16.30
Anmälan	Via e-post till mona.fridell@skl.se senast den 10 mars 2014. Ange om anmälan avser heldag eller enbart förmiddag samt eventuella önskemål om kost.
Pris	Heldag: 1 500 kronor per person, inkl. lunch, exkl. moms. Förmiddag: 1 000 kr per person, inkl. lunch, exkl. moms.
Utrustning	medtag egen dator!

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Landsting som använder den nya modellen Skatter & bidrag, kan ladda ner filen för förenklad uppdatering:

- Uppdateringsfil-03-14.xls

från vår webbplats via rubriken Ämnen, Ekonomi, Budget och planering, Skatter och bidrag Lt. Följ sedan instruktionerna i filen, eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta EkonomiNytt.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (EkonomiNytt 17/13) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos

Beräkningarna bygger i övrigt på 2014 års skattesatser samt att befolkningen i varje landsting utvecklas i takt med riksprognosen men med hänsyn till historisk trend.

Tidpunkter under 2014

Fler tidpunkter än i tabellen på nästa sida finns på vår webbplats via rubriken Ämnen, Ekonomi, Ekonomikalendern.

Datum	Aktivitet
18 feb	Budgetdagen 2014 i Luleå
20 feb	Budgetdagen 2014 i Stockholm
4 mar	Budgetdagen 2014 i Malmö
6 mar	Budgetdagen 2014 i Göteborg
26 mar	Seminarium om Utjämningsystemet och Skatter & Bidrag i Stockholm
9 apr	Regeringen presenterar Vårpropositionen
10 apr	Vi publicerar cirkulär och EkonomiNytt om Vårpropositionen, inkl. preliminära uppgifter om PO-pålägg för år 2015
v.18	Vi presenterar ny prognos för utjämningsystemen och LSS
29 apr	Vi presenterar <i>Ekonomirapporten. April 2014</i> , inkl. ny skatteunderlags- och makroprognos
22–23 maj	Finansdagarna 2014, Stockholm
prel 1–7 aug	Skatteverket presenterar preliminärt taxeringsutfall
18 aug	Vi presenterar ny skatteunderlagsprognos och MakroNytt 2/2014
20–21 aug	Kommek i Malmö
1 okt	SCB presenterar utfall utjämningsystemen
2 okt	Vi presenterar ny skatteunderlagsprognos och MakroNytt 3/2014
prel 13 okt	Regeringen presenterar Budgetpropositionen
25 nov	Skatteverket presenterar slutligt taxeringsutfall
nov	Bokslutsdagar i Malmö, Stockholm, Göteborg och Umeå
dec	Vi publicerar definitiva uppgifter om PO-pålägg för år 2015
prel 18 dec	Vi presenterar <i>Ekonomirapporten. December 2014</i>
dec	Vi presenterar internräntan för 2016
dec	Vi publicerar cirkulär och EkonomiNytt om redovisningsfrågor

Gör som 300 andra landstingsekonomer: Prenumerera gärna på nyheter från www.skl.se, området Ekonomi och statistik. Under vårt område Ekonomi (under Ämnen) finns de senaste uppdaterade EkonomiNytten tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan EkonomiNytten.

Frågor om detta EkonomiNytt kan ställas till Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10, Bo Legerius (skatteunderlaget och statsbidrag för minskad sjukfrånvaro) 08-452 77 34, Per-Lennart Börjesson (makroekonomi) 08-452 77 55, Jonas Eriksson (landstingsprisindex) 08-452 77 79. Alla kan nås via e-post på mönstret: foramn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Jessica Bylund

Mona Fridell

Bilagor

Tabellbilaga statsbidrag

”Prognosunderlag-Lt-2014-2018-03-14.xls”, finns på vår webbplats via följande länk: www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx